

Canlı böbrek bağıışı

Canlı böbrek bağıışı nedir?

Birçoğumuz iki böbrekle dünyaya geliriz. Bununla birlikte sağlıklı bir kişi tek böbrekle normal ve sağlıklı bir yaşam sürebilir. Dolayısıyla sağlıklı bir kişi böbrekleri çalışmayan birine bir böbreğini verebilir (bağıışlayabilir). Bu hediyeyle canlı böbrek bağıışı denir. İhtiyacı olan birine bir böbreğini veren kişiye “canlı bağıışçı”, böbrek ihtiyacı olan kişiye de “nakil adayı” adı verilir.

Sağlıklı her yetişkin, canlı bağıışçı olmak üzere değerlendirilebilir. Her potansiyel bağıışçı, ihtiyacı olan birine böbrek bağıışlayabilmek için yeterince sağlıklı olduğunu gösterecek şekilde komple bir kontrolden geçmelidir.

Böbrek bağıış sürecine, bağıışçıdan bir böbreğin çıkarılması ameliyatı ve nakil adayına böbreğin takılma ameliyatı dahildir. Bağıış sonrasında bağıışçının kalan böbreği, alınan böbreği telafi etmek için daha fazla çalışmaya başlayacaktır. Bağıışçının kalan böbreğin doğru şekilde çalıştığından emin olmak için her yıl doktor kontrolüne gitmesi gerekir.

Bazı hastaların neden böbrek nakline ihtiyacı vardır?

Böbrekler, kandaki atık maddeleri uzaklaştırır. Ayrıca vücutlarımızda tuz ve sıvı düzeylerini de kontrol eder. Bazen yüksek kan basıncı veya diyabet gibi bir hastalık böbreklerin çalışmamasına neden olur. Böyle bir olay, “son evre böbrek hastalığı” olarak adlandırılır çünkü böbrekler doğru şekilde çalışabilme yeteneğini kaybetmeye çok yakındır. Böbrekler artık çalışmadığında hastanın kandaki atık ürünleri uzaklaştırmak için bir çeşit tedavi alması gerekir. Seçeneklerden biri böbrek naklidir. Böbrek sağlıklı yaşayan bir kişiden (canlı bağıışçı) veya yakın zamanda hayatını kaybetmiş bir kişiden (kadavra bağıışçı) alınabilir. Diyaliz bir diğer seçenektir. Diyalizde, kandan atık maddeleri uzaklaştırmak için bir makine kullanılır. Uygun olan kişiler için canlı bağıışçıdan yapılacak nakil en iyi seçenektir.

Canlı böbrek bağıışının avantajları nelerdir?

- Son evre böbrek hastalığı olan ve böbrek nakline uygun hastalar için canlı bir bağıışçıdan alınacak böbrek en iyi tedavi seçeneğidir.
- Canlı bir bağıışçıdan alınan böbrek, kadavra bağıışçıdan alınan bir böbreğe kıyasla daha uzun ömürlüdür.
- Canlı böbrek bağıışı, hastanın diyaliz ihtiyacını azaltabilir hatta önleyebilir.

- Canlı bir bağışçının böbreğini alan her hasta, kadavra bağışçıdan alınacak böbrek bekleme sırasından çıkarılır. Bu çıkarma işlemi, nakil bekleme listesinde diğer hastaların bekleme süresini kısaltır.
- Bağış ve nakil ameliyatları, hem potansiyel bağışçı hem de nakil adayının sağlık durumlarının en iyi olduğu zamana planlanabilir. Sağlık durumunun iyi olması, ameliyat sonrası iyileşmeyi hızlandıracaktır.
- Böbrek bağış yapan çoğu kişi, ihtiyacı olan birine yardım etmenin olumlu bir kişisel deneyim yaşattığını söylemektedir.

Herkes böbrek bağışlayabilir mi?

Sağlıklı yetişkinler, canlı böbrek bağış için düşünülebilir. Potansiyel bağışçı nakil adayının bir aile üyesi, arkadaşı, komşusu veya tanıdığı olabilir. Potansiyel bağışçı, nakil adayıyla aynı yaşta, cinsiyette veya etnik kökünde olmak zorunda değildir. Aslında sadece bağış yapmak isteyen biri olması yeterlidir.

Hem potansiyel bağışçı hem de nakil adayı bağış ve nakil işlemlerine devam etmeden önce tıbbi testleri ve değerlendirmeleri tamamlamalıdır. Örneğin potansiyel bağışçının sağlığı, ameliyat olmaya ve tek bir böbrekle hayatını idame ettirmeye yeterli olmalıdır. Aynı şekilde nakil adayı son evre böbrek hastalığına sahip olsa ve yeni bir böbreğe ihtiyaç duyuyor olsa bile bu kişinin de sağlığı ameliyat olmaya ve ameliyat sonrası nakledilen böbreğin reddedilmesini önleyen tedaviyi kaldırabilmeye uygun olmalıdır. Özel kan testleri

bağışçı kanı ve dokusu tipinin nakil adayıyla uyumlu olup olmadığını görmek için yapılır. Söz konusu faktörlerin uygun olması durumunda potansiyel bağışçı ve aday “uyumlu eş” olarak adlandırılır ve aday, söz konusu bağışçıdan böbrek alabilir. Tıbbi testler ve değerlendirmeler, tıbbi randevuların gündüz alınmasını gerektirir.

Bağış sonrasında bağışçının sağlık durumunun iyi olması beklenir. Sağlıklı kalma koşuluna düzenli kontroller ve aile doktorundan alınan hizmetler dahildir.

Potansiyel bağışçı ve nakil adayının eşleşmemesi durumunda ne olur?

Kan testlerinin potansiyel bağışçı ve nakil adayının uyumlu olmadığını belirlemesi durumunda bu kişilere “uyumsuz eş” denir. Bu durum, bağışçı kan grubunun nakil adayı kan grubuyla uyumlu olmaması halinde meydana gelebilir. Ya da nakil adayının kanında bağışçıdan alınan böbreği reddedecek (antikör olarak bilinen) proteinler olduğu anlamına gelebilir.

Potansiyel bağışçının nakil adayı ile uyumlu olmaması durumunda, Eşleştirilmiş Böbrek Bağış programı üzerinden nakil adayı için uygun böbrek bulunabilir. Bu programda, böbrek bağışçıları böbrek ihtiyacı olan nakil adaylarıyla eşleştirilmeye çalışılır. Daha fazla bilgi için canlı böbrek bağış programı veya nakil merkezinizle görüşün veya blood.ca/organs-tissues adresini ziyaret edin.

Canlı bağış türleri

Yönlendirilmiş Bağış: Bu bağış türü, potansiyel bağışçının nakil adayını tanıdığı ve ilgili kişiyle uyumlu olduğu durumlarda yapılmaktadır. Yönlendirilmiş bağışçılar, nakil adayı ile biyolojik açıdan ilişkili (örneğin ebeveyn, çocuk, erkek veya kız kardeş, büyük anne/baba) veya ilişkisiz (örneğin eş, arkadaş, çalışma arkadaşı) olabilir.

Yönlendirilmemiş Anonim Bağış (YAB): Bu bağış türü, uyumlu olması halinde böbrek nakline ihtiyacı olan herhangi birine böbreğini bağışlamak isteyenleri tanımlar. Böyle bir bağış, böbreğin bekleme listesindeki birine verilmesi durumunda bir nakil adayına yardımcı olabilir. Alternatif olarak bu bağış türü Eşleştirilmiş Böbrek Bağış programı ile birçok kişinin fayda görmesini sağlayabilir. Bu programda bir YAB'den alınan böbrek bağış, bağışçı değişimleri zincirini başlatabilir.

Bölgenizdeki bir canlı bağış programı, Eşleştirilmiş Böbrek Bağış programı hakkında size daha detaylı bilgi sağlayabilir. Ayrıca blood.ca/organs-tissues adresinden bilgi edinebilirsiniz.

Nereden başlamalıyım?

Böbrek nakli bekleyen birini tanıyorsanız, onunla konuşabilirsiniz. Veya bölgenizdeki bir canlı bağış programıyla irtibata geçebilirsiniz. Yönlendirilmemiş anonim bağışçı olmak istiyorsanız bölgenizdeki canlı bağış programından detaylı bilgi alabilirsiniz. Kanada'daki canlı bağış programları için iletişim bilgileri blood.ca/organs-tissues adresinde yer almaktadır.

Kanada Kan Servisi, kar amacı gütmeyen bir yardım kuruluşudur. Biyolojik ürünler üreticisi olarak Kanada Sağlık Kurumu tarafından düzenlenen ve öncelikle bölgesel ve eyalet sağlık bakanlıkları tarafından fonlanan Kanada Kan Servisi, kendisini Kanada sağlık hizmetlerinde benzersiz kılan ulusal ölçeği, yapısı ve yönetimiyle faaliyet göstermektedir. Kan, plazma ve kök hücre alanında, Quebec hariç olmak üzere tüm bölge ve eyalet hükümetleri adına hastalara hizmet sunmaktayız. Organ ve doku alanında, ulusal bekleme listesi ve eyaletler arası organ paylaşım veri tabanlarını yürütmekteyiz ve sistemimizi iyileştirmek için eyalet programlarıyla işbirliği içinde çalışmaktayız.

www.blood.ca/organs-tissues